

Sobre el líder de la Renaixença valenciana

J. Enric Estrela

■ **Guardonat amb el XXIII Premi Ferran Soldevila de Biografies i Investigacions Històriques** que atorga la Fundació Congrés de Cultura Catalana; amb el IX Premi de la Crítica (modalitat d'estudis lingüístics i literaris) que concedeix l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, i publicat per la Universitat de València, acaba d'eixir el llibre *Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana*, l'autor del qual és Rafael Roca, doctor en Filologia Catalana, professor universitari, tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Aldaia i, per si encara no són prou absorbents aquestes ocupacions, també té entre els seus mèrits formar part del Consell de Redacció de la revista que edita aquesta ressenya.

Com molt bé n'informa el títol i deixa patent el professor Vicent Simbor al pròleg, aquest treball representa una aportació fonamental per a determinar l'abast i el pes específic del qui fou una peça clau de la Renaixença a València: Teodor Llorente. Amb aquest objectiu, Roca –i és un dels valors afegits del seu treball–, prèviament a la redacció, sembla haver pres la distància justa respecte dels escriptors de generacions literàries de 1909 i de 1930 (com Miquel Duran de València, Daniel Martínez Ferrando, Jacint Maria Mustieles o Carles Salvador) que consideraren un ídol «intocable» l'autor del *Llibret de versos*; i, també, respecte d'aquells estudiosos de la segona meitat del segle XX que per motius ideològics, fonamentalment, divergiren d'aquesta consideració, tot focalitzant part de llurs tesis en la ideologia conservadora i l'apoliticisme de què impregnà Llorente el moviment renaixencista.

En conseqüència, des del rigor metodològic i partint d'una base documental ben assentada, Rafael Roca té èxit

en la no gens fàcil comesa d'oferir un perfil molt ajustat de la mentalitat del director de *Las Provincias*. I l'estratègia que segueix, més transparent no pot ser. En lloc de presentar un esquema hipotètic i deductiu, Roca deixa que siguin les fonts primàries les que parlen per elles mateixes (articles de premsa i documentació epistolar, principalment). I a partir d'elles fa un exercici de composició per a ubicar en el panorama literari de les lletres catalanes de finals del XIX i principis del XX Teodor Llorente.

Seguint aquestes directrius, Roca desvela els fecunds contactes que Llorente mantingué amb personatges clau d'aquell període, com el seu mestre Marià Aguiló, Víctor Balaguer, Jacint Verdaguer, Miquel Costa i Llobera o Frederic Mistral. I també dedica dos capítols a precisar algunes llums i ombres en la relació que el poeta valencià mantingué amb dos paisans seus, que també destacaren per demostrar la seua vocació de lideratge al llarg de la seua trajectòria vital –amb resultats i objectius diversos, però–: Constantí Llomhart i Blasco Ibáñez.

Altrament, Rafael Roca, en el seu estudi, demostra com Llorente hagué de fer front a les actituds bel·ligerants de la premsa madrilenya i de la burgesia valenciana que consideraven perjudicial als interessos d'Espanya el conreu de les llengües «provincials». I també és especialment valuós el capítol en què s'ocupa del paper destacable que se li assignà a l'autor de *La Barraca* en el Primer Congrés Internacional de Llengua Catalana, que tingué lloc el 1906, ja en l'ocàs de la seua vida.

Rafael Roca
Teodor Llorente,
líder de la Renaixença valenciana

PUV

Fitxa bibliogràfica

Autor..... Roca, Rafael.

Títol *Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana*.

Editorial ... Publicacions de la Universitat de València.

Any..... 2007

Certament, Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana, representa una aportació fonamental per a conèixer de primera mà, i al marge d'apriorismes, un personatge principal de la nostra història cultural. I, per extensió, indefugible per a explicar-nos el procés del desvetllament de la nostra consciència idiomàtica i nacional. Com molt bé assenyala Rafael Roca, gràcies a Llorente, entre altres –però sobretot a ell–, la poesia valenciana començà a nodrir-se llavors, de nou, de composicions literàries amb intencions cultistes. I gràcies a la labor de difusió literària i cultural de Llorente, aquest col·laborà decididament al que, al nostre parer, ha sigut l'èxit més remarcable de la Renaixença valenciana: el de fomentar una «tensió identitària» compartida per alguns valencians i valencianes d'aquell temps. Un efecte que, si bé es mira, encara hui es manté latent al País Valencià, per a bé o per a mal. ■